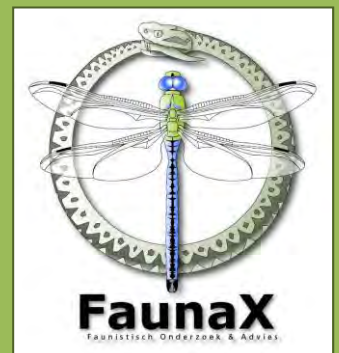

2012

Ecologische beoordeling

Herstructurering Langweer-Zuid

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B

8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische beoordeling

Herstructurering Langweer-Zuid

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de Flora- en faunawet*

Gorredijk, november 2012

In opdracht van:

Buro Vijn

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Opzet	1
2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING	3
2.1 Natuurbeschermingswet	3
2.2 Ecologische hoofdstructuur	3
3. RESULTATEN QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET	4
3.1 Flora	4
3.2 Fauna	4
3.2.1 Vogels	4
3.2.2 Zoogdieren	4
3.2.3 Amfibieën en reptielen.....	5
3.2.4 Vissen.....	5
3.2.5 Ongewervelden	5
4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	6
4.1 Overzicht beschermde soorten	6
4.2 Conclusies en aanbevelingen	6
5. BRONNEN EN LITERATUUR	8
BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET	9
Algemene zorgplicht.....	9
Verbodsbepalingen	9
Omgaan met beschermde soorten	9
Vogels.....	10
Zorgvuldig handelen	10

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Langweer is de herstructurering van een gebied in Langweer Zuid gepland. Hiervoor dient een loods gesloopt te worden en vindt er grondverzet plaats. Tevens zullen er bomen gekapt worden en worden enkele sloten gedempt. Ook aan sloten die blijven bestaan worden werkzaamheden verricht. In figuur 1 is een luchtfoto van het plangebied te zien.

Aangezien het hier een ruimtelijke ingreep betreft, is ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging, een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn via een korte ecologische beoordeling, een quick scan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van deze beoordeling, waarbij adviezen zijn geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (rood omlijnd). (bron: Buro Vijn)

1.2 Opzet

In opdracht van Buro Vijn is door Bureau FaunaX, op basis van een veldbezoek, bureaustudie en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Op 1 november 2012 is deze ecologische beoordeling in de vorm van een quick scan uitgevoerd. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats. Het onderzoek is uitgevoerd door het plangebied te voet te doorkruisen en visueel te inspecteren op geschikte

habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten. Voor de bemonstering van de sloten is gebruik gemaakt van een RAVON-type schepnet.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

De onderhavige ecologische beoordeling is uitgevoerd volgens het principe 'zorgvuldig handelen' (zie Bijlage).

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een Natura 2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. De geplande werkzaamheden hebben geen negatieve invloed of effecten op de soorten en/of habitats waarvoor Natura 2000-gebieden worden aangewezen. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

3. RESULTATEN QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Flora

Het gebied bestaat voor een groot deel uit sportvelden bestaand uit Engels raaigras. Rondom deze sportvelden bevinden zich ook gazons met deze soort. Verder werden er algemene soorten als scherpe boterbloem, smalle weegbree, kleine brandnetel, perzikkruid, gewone vlier, lijsterbes en veelal gecultiveerde soorten aangetroffen. Langs en in de watergang werden soorten als riet, grote waternavel en hondsdraf aangetroffen. De bomen in het gebied die gekapt gaan worden zijn veelal soorten als zwarte els en wintereik.

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht, gezien de aanwezige biotoop.

3.2 Fauna

Op basis van het biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde diersoorten. Er werden enkele beschermde soorten binnen het plangebied aangetroffen en er worden tevens beschermde soorten in het plangebied verwacht.

3.2.1 Vogels

Tijdens het veldbezoek werd een aantal vogelsoorten waargenomen, waaronder kramsvogel, houtduif, staartmees en groenling. In de bomen en struiken kunnen diverse soorten zangvogels tot broeden komen. In de oevers kunnen soorten als waterhoen, meerkoet en wilde eend tot broeden komen. In een ventilatieopening in de muur van de loods werd een oud vogelnest aangetroffen. Het was niet met zekerheid vast te stellen van welke soort dit nest was.

3.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voor vleermuizen (Ff-wet, tabel 3) zijn geen geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen aangetroffen. De loods biedt geen geschikte invliegopeningen. Bovendien bevinden zich onder het dak geen geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen omdat daar buffering ontbreekt.

De bomen bevatten geen of geen geschikte holtes voor vleermuizen. De holtes die zijn aangetroffen zijn niet diep genoeg of zijn door invallende regen ongeschikt. Er zijn geen geschikte vliegroutes in de vorm van lijnvormige elementen in het landschap aangetroffen. Wel kan het gehele gebied gebruikt worden als foeragegebied door vleermuizen.

Waterspitsmuis

Hoewel het water relatief schoon is en veel voedsel in de vorm van macrofauna en kleine visjes bevat wordt de zwaar beschermde waterspitsmuis niet verwacht. De oevers bieden hiervoor te weinig beschutting en er is te veel verstoring van omliggende wegen.

Overige soorten

Er werden geen zoogdiersoorten aangetroffen. Wel wordt vast leefgebied verwacht van een aantal licht beschermde soorten (Ff-wet, tabel 1) zoals bosmuis, veldmuis, aardmuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis, bosspitsmuis en mol. Ook is het waarschijnlijk dat de bunzing, wezel

en hermelijn hier hun foerageergebied hebben. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet binnen het plangebied aangetroffen.

3.2.3 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek werden in en rond de watergangen geen amfibieën aangetroffen. Soorten als kleine watersalamander, bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker en gewone pad kunnen hier echter wel hun leefgebied hebben. De sloten kunnen ook als voortplantingsgebied door deze soorten gebruikt worden. Ook biedt het plangebied voldoende schuilplaatsen voor deze soorten om te dienen als overwinteringsplaats. Zwaarder beschermde soorten worden op basis van de biotoopeigenschappen en verspreidingsgebied niet verwacht.

Reptielen

Het plangebied is op basis van bekende verspreiding en biotoopeigenschappen niet geschikt voor reptielen.

3.2.4 Vissen

In de watergang werd uitsluitend de tiendoornige stekelbaars aangetroffen. Zwaarder beschermde vissoorten zoals de grote en kleine modderkruiper werden niet aangetroffen en het voorkomen daarvan kan worden uitgesloten.

3.2.5 Ongewervelden

In het water werd een grote hoeveelheid aan macrofauna aangetroffen. Onder de macrofauna bevonden zich ook libellen- en waterjufferlarven. Er worden echter geen beschermde libellen in het plangebied verwacht. De biotoopeigenschappen zijn hier niet voor geschikt.

Beschermde macrofauna zoals de gestreepte waterroofkever of andere ongewervelde waterdieren zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3	Nader onderzoek
Zoogdieren	Muizen (zie § 3.2.2)		x	x			Nee
	Overige soorten		x	x			Nee
Broedvogels	Alle	x				x	Nee
Amfibieën	Kleine watersalamander		x	x			Nee
	Meerkikker		x	x			Nee
	Bastaardkikker		x	x			Nee
	Gewone pad		x	x			Nee

Tabel 1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; Zwaar beschermd

4.2 Conclusies en aanbevelingen

Het voorkomen van zwaar beschermde soorten wordt binnen het plangebied verwacht. Op de overige en licht beschermde soorten is de zorgplicht van kracht.

- *Broedvogels*

Alle broedvogels in Nederland zijn beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Dat betekent dus dat indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, er moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

- *Vleermuizen*

De loods is niet geschikt voor vleermuisverblijfplaatsen en er zijn geen geschikte holtes in de bomen gevonden. Wel wordt het gehele gebied vermoedelijk gebruikt als foerageergebied door vleermuizen. De werkzaamheden zullen naar verwachting echter geen nadelige gevolgen hebben op vaste verblijfplaatsen of het in stand houden daarvan, omdat soortgelijke foerageergebieden in de directe omgeving voldoende voorhanden zijn.

- *Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht*

Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen.

Dit is bijvoorbeeld te realiseren door alle vegetatie in het plangebied kort af te maaien alvorens te starten met de werkzaamheden. Zo verdwijnt hun dekking en worden kleine zoogdiersoorten bewogen om ergens anders hun heil te zoeken.

Om eventuele amfibieën en de tiendoornige stekelbaarsje zo min mogelijk schade te berokkenen wordt geadviseerd om bij het dempen rekening te houden met een vluchtweg voor deze dieren. Werk altijd in de richting van open water, zodat ze de kans hebben om weg te zwemmen. Indien mogelijk de werkzaamheden uitvoeren bij watertemperaturen boven de 10 °C, omdat deze dieren zich anders in winterrust bevinden en niet meer in staat zijn om te vluchten.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.hetInvloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.rijksoverheid.nl

BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
 - Artikel 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet in van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1,2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrictlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar moet worden gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens de *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

N.B. Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt kan worden, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is.

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets' aan drie criteria. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan alle drie de criteria worden voldaan.

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is alleen mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Bepaalde nesten waarvan de meerjarig gebruik wordt gemaakt vallen buiten deze gedragscode en zijn jaarrond beschermd. Voor lijst van vogelsoorten waarvan het nest het gehele jaar beschermd is, zie "Aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten" van Dienst Regelingen (28 augustus 2009).

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.